

Nr 85.

Av herr **Björkman m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till stensättning av vägar.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 1 till årets riksdag äskar departementschefen under VI huvudtiteln *dels* ett anslag på 4 miljoner kronor till stensättning av vägar *dels ock* ett anslag på 3 miljoner kronor till inköp av gatsten.

Av de närmare motiveringarna för dessa anslag framgår följande.

Från och med budgetåret 1936/37 till och med innevarande budgetår ha för inköp av gatsten anvisats 20 miljoner kronor, för vilka intill nuvarande budgetårs utgång beräknas en tillverkning av huvudsakligen 4,6 miljoner kvadratmeter smågatsten, vilket per tillverkad kvadratmeter utgör en kostnad på omkring 4 kronor 20 öre. Från budgetåret 1937/38 till och med innevarande budgetår ha för stensättning av vägar anvisats anslag på tillhoppa 13 miljoner kronor, för vilket arbete beräknas åtgå omkring 2 miljoner kvadratmeter smågatsten, vilket sålunda skulle betyda en kostnad för stensättningen av 6: 50 kr. per kvadratmeter. Kostnaden för stensättning av en vägmil blir genomsnittligt 430 000 kronor.

Av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens skrivelse den 12 november 1940 framgår, att den under våren 1940 av Kungl. Maj:t beslutade gratisutdelningen av smågatsten till kommuner endast medfört avtal om tillhandahållande av 80 000 kvadratmeter sten, vilket endast är något över 10 % av årsproduktionen. Styrelsen fortsätter med att påpeka, att det torde vara tydligt, att för stenlagrens nedbringande jämväl statliga stensättningar erfordrades. I sitt yttrande anför departementschefen beträffande anslaget till stensättning av vägar följande: »Med hänsyn till de betydande lager av gatsten, som staten redan innehar och vilka komma att ytterligare ökas under innevarande budgetår och — vid bifall till vad jag i det följande ämnar föreslå i fråga om anslag till inköp av ytterligare gatsten — även under nästa budgetår, torde det vara motiverat, att ett relativt stort anslag anvisas jämväl för nästa budgetår till stensättning av vägar.»

De ifrågakvarande lagren av smågatsten beräknas den 1 juli 1941 uppgå enligt beräkning på ett ställe i propositionen (sid. 39) till 2,6 miljoner kvadratmeter och på ett annat (sid. 114) till 2,3 miljoner, vilket betyder en skilljaktighet i kalkylen på 0,3 miljoner kvadratmeter eller mer än 40 % av årsproduktionen.

I proposition nr 2 till innevarande riksdag äskas under VI huvudtiteln ett beredskapsanslag på 4 miljoner kronor till stensättning av vägar under samma motivering som i statsverkspropositionen.

De statliga anslagen till stensättning av vägar äro alltså endast grundade

på det motivet, att man önskar minska statens lager av gatsten. Funnes icke dessa lager, skulle tydligen annat material användas för vägbeläggningen.

På samma gång som man gör stora utgifter i huvudsakligt syfte att nedbringa dessa lager äskas under samma huvudtitel 3 miljoner kronor för att betala tillverkningen av ny gatsten i omkring samma kvantiteter som den till största delen statssubventionerade förbrukningen.

Som bekant ske dessa statliga stenbeställningar för att bereda arbete åt huvudsakligen äldre stenarbetare, som i annat fall skulle gå arbetslösa. Det har visat sig vara svårt att överflytta detta klientel till andra sysselsättningsområden. Statens direkta utgift för att bereda en arbetslös stenarbetare sysselsättning uppgår vid kalkyler från angivna siffror till 2 300—2 500 kronor per år eller något över 4 kronor per huggen kvadratmeter sten. Men till denna av arbetslöshetshänsyn betingade utgift borde egentligen läggas utgifterna för stensättning, vilka i sin tur äro betingade av de stora stenlagren. Kostnaden för stensättning uppgår till 6:70 kronor per kvadratmeter.

I propositionen påpekas visserligen, att antalet med statsbeställningar sysselsatta stenarbetare minskats under det gångna året men det torde kunna diskuteras, huruvida icke en ytterligare minskning av denna verksamhet borde genomföras till förmån för mera rationella och billigare hjälpformer.

Med anledning av vad vi sålunda anfört få vi hemställa,

att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts förslag måtte till Stensättning av vägar för budgetåret 1941/42 å ordinarie riksstat anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor.

Stockholm den 23 januari 1941.

Gust. Björkman.

Eilif Sylwan.

Gustaf Velandér.